

TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 12

Indhold

- **MARK**
 - Vintersæd
 - Raps
 - Vårsæd
 - Ærter og Hestebønner
 - Strategi til opfølgning mod ukrudt i vintersæd
 - Svampe i vinterhvede
- **PRÆCISION**
 - Gødning
- **REGLER OG TILSKUD**
 - Bestøverbrak
- **VANDING**
 - Vandingsbehov

MARK

Vintersæd

Af planterådgiver Niels Holmgaard

Vi forventer at langt det meste ukrudt nu er fremspiret. Derfor er det nu tid til at vurdere, hvilket behov, der er for opfølgning mod forårsfremspiret ukrudt i marker med vinterkorn. Er marken behandlet mod overvintrende ukrudt i det tidlige forår, bør du også her kontrollere, om der er fremspiret nyt ukrudt siden, der bør bekæmpes. Du finder løsningsforslag i tabel 1.

Vinterrug og vinterbyg bør være gødet færdig nu. Hveden og vårbyg kan sagtens vente med de sidste 20-30 kg N til 10. maj. Til den tid er det også lettere at vurdere, om der skal omfordeles lidt mellem markerne, da du bedre kan vurdere effekten af den gødning, der er tildelt, samt hvilket udbyttepotentiale vi har i de enkelte marker.

Raps

Rapsen blomstrer efterhånden flot. De tidligste sorter er nu klar til svampebeskyttelsen, da de første kronblade er ved at falde af, som det ses på nedenstående billede 1, hvor der ligger et gult kronblad på løvbladet. Strategi for svampebeskyttelse i raps er beskrevet i TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 10.

Husk at undersøge for skulpesnudebiller inden der svampesprøjtes som beskrevet i TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 11.

HUSK at rengøre sprøjten grundigt INDEN der køres i rapsen.

Billede 1 Vinterraps med faldne kronblade. (Foto: Niels Holmgaard, SAGRO)

Vårsæd

Af planterådgiver Niels Holmgaard

Det tidligst etablerede vårkorn er snart klar til ukrudtsbekæmpelse. Vi har fået en god portion nedbør op til påske, så her efter weekenden vil langt det meste af ukrudtet være fremspiret og kunne bekæmpes.

Vi ser lidt sporadiske angreb af stankelbenslarver. Der er desværre ingen gode bekæmpelsesmuligheder. Nogen har dog erfaring med, at en tromling kan nedsætte angrebet, men da vi ofte ser angrebene i de våde lave pletter, skal man være varsom med at tromle.

Ærter og Hestebønner

Af planterådgiver Niels Holmgaard

Bladrandbiller kan være et problem i fremspiringsfasen og de tidligste vækststadier. Det er larverne, som forårsager skade ved at gnave af de N-fikserende rodknolde og rødder. Bekæmpelse er rettet mod de æglæggende biller. Den vejledende bekæmpelsestærskel er 1 gnav pr. plante. Tærsklen er dog ikke sikkert fastlagt. Tærsklen er højere i en tør periode, da mange æg og larver her dør på deres vej ned til rodknoldene. Tærsklen er også højere, når planterne er i god vækst.

Billede 2 Bladrandbilles gnav i en ærteplante (Foto: Ghita Cordsen Nielsen SEGES Innovation)

Strategi til opfølgning mod ukrudt i vintersæd

Af planterådgiver Niels Holmgaard

Den primære opfølgning mod græsukrudt bør være udført i vintersæden. Derfor bør der kun vælges midler med græseffekt, hvis det er absolut nødvendigt. Vær opmærksom på, hvor sent de forskellige midler må anvendes i de enkelte afgrøder.

Tabel 1 Løsningsforslag i vintersæd

Afgrøde	Resistens-klasse	Virksom mod	Løsningsforslag, dosis/ha	Pris-niveau, Kr./ha	Bemærkninger
Hvede	A	Flyvehavre, vindaks,	1 l Primera Super/ Foxtrot + 0,15 l sprede- klæbemiddel	220	Senest st. 39 (faneblad fremme)
Hvede, rug og tritcale	A+B	Flyvehavre, vindaks, alm rapgræs	120 g Serrate + 0,5 l Renol	175	Senest st. 32 (2. knæ fremme)
Hvede, rug og tritcale	B	Gold/blød hejre, alm. rapgræs, rajgræs*, flyvehavre burresnerre, kornblomst,	110 g Broadway + 0,5 l PG 26N + 10-14 dage senere: 110 g Broadway + 0,5 l PG 26N	310	Mod blød hejre er 1 gang 0,13 kg Broadway + PG ofte tilstrækkeligt. Splitbehandling kun lovlig mod gold hejre.
Hvede, rug og tritcale	A	Rajgræs*, agerrøvehale, alm. rapgræs, flyvehavre	0,4 l Topik EC + 0,5 l Renol	320	bedst effekt på små rajgræs. Kun én gang pr år.
Hvede, rug og tritcale	B+O	Rajgræs*, alm. rapgræs, burresnerre flyvehavre fuglegræs* kornblomst	50 g Rexade + 0,5 l PG26N	245	Senest i st. 32 Ved overvintrede fuglegræs forventes dårlig effekt og der bør følges op mod resistente overlevende med fx. Starane 333 HL
Alle arter	O	Burresnerre, fuglegræs, snerlepileurt, hanekro spildkartofler	0,3 l Starane 333 HL **	95	Temperatur afgørende for virkning: helst over 15 C° om dagen
Alle arter	B+O	Burresnerre, pileurter, kamille, kornblomst, alm. brandbæger fuglegræs*	0,5 l Mustang Forte **	95	NB Restriktioner vedr. efterfølgende afgrøder og senest i st 32 (2. knæ fremme)
Alle arter	O	Fuglegræs, storkenæb, hejrenæb, snerlepileurt, spildkartofler	0,3 l Pixxaro **	140	Mod spildkartofler bør dosis hæves og/eller suppleres med Starane 333 HL eller Mustang F. – OBS bemærkningerne ovenfor
Alle arter	B+O	Burresnerre, fuglegræs, pileurter, hanekro, kamille *	0,8 l Starane XL	250	Reduceret dosis anbefales IKKE pga. for dårlig effekt på ALS-resistent ukrudt.
Alle arter	B+O	Storkenæb, burresnerre, kamille, kornblomst, jordrøg, hundepersille m.fl.	0,75 l/ha Zypar	180	Tidlig indsats mod kornblomst med 0,75 l/ha. Max. 0,75 l/ha indtil st. 29.

* Virker ikke mod ALS-resistente bestande.

** Midlet kan blandes med minimidler, som fx Accurate/Nicanor, for at forbedre effekten mod bl.a. korsblomstret ukrudt og ærenpris, hvis ét af disse midler eller: Express, Nuance, Trimmer, Hussar, Cossack m.fl. ikke allerede er brugt jævnfør

"minimiddelrestriktion". Hvis ukrudtet har tykt vokslag, bør der tilsættes sprede-klæbemiddel.

Svampe i vinterhvede

Af planterådgiver Birgit Vestergård

Vær bevidst om ikke at ødelægge virkningen af den vigtigste svampebehandling i hvede med Balaya på fanebladet, med en mindre vigtig tidlig behandling, som øger resistensudviklingen. Behandling mod svampe allerede i april kan dog i år være aktuel i midt- og vestjylland, men kun hvis:

I: Der er udbredt, og frisk (hvidt) meldug på mere end ca. 20 % planter i sorter med karakter 2-3 som vist i tabel 1. I de mindre modtagelige sorter er tærsklen ca. dobbelt så høj.

II: Hveden er sået først i september og er septoria-modtagelig med karakteren 2-3 for septoria (se tabel 1) Den vil nu være i st. 32, som er det tidligste tidspunkt for målrettet septoria behandling. Og da der over påsken har været over 20 sammenhængende timer med høj luftfugtighed, er betingelserne for smitte gode.

For sorter/blandinger med septoria-karakteren 1 i tabel 2 starter vurderingen af smittetryk først senere, omkring st. 37, når spidsen af fanebladet ses.

Tabel 2 De mest udbredte hvedesorters modtagelighed for svampesygdomme (kilde: SEGES)

Sort	Pct. af hvedeareal 2025	Meldug (0-3)	Septoria (0-3)	Brunrust (0-3)	Gulrust (0-3)	Hvedebladplet (0-3)	Aksfusarium (0-3)
Pacman	19,3	1	1	3	0	1	2
DLG Wheat Mix Top Yield (Heerup, Guinness, Stokes)	14,1	1	1	2	2	-	-
NOS Hvedemix 2320 (Pacman, Pondus, Kubik)	9,9	1	1	3	1	-	-
Pondus	9,3	2	1	3	0	1	1
Guinness	8,0	2	1	2	1	2	2
DLG Wheat Mix Star (Heerup, Stokes, Kvium)	6,3	1	1	3	1	-	-
Champion	5,6	3	2	3	1	2	3
DLG Wheat Mix Robust (Guinness, Champion, Kvium)	4,0	2	1	3	1	-	-
KWS Dausum	3,5	1	3	2	1	2	1
SY Revolution	2,2	1	1	3	0	2	2
Heerup	1,9	1	1	2	2	2	2
HK Hvedemix 2022 (Bairstow, Dausum, Pondus)	1,6	1	2	3	1	-	-
Kubik	1,3	2	2	3	2	2	3
RGT Stokes	1,1	1	2	2	2	2	3

0-3 skala, hvor 0 er ikke modtagelig og 3 er meget modtagelig. - = manglende data.
Kilde: www.sortinfo.dk

Hvis der skal behandles tidligt, er det udover at minimere resistensrisiko, også nødvendigt at tænke triazolregnskab. Der bør reserveres 50-60 % triazol til senere behandling mod septoria og evt. rust. Bemærk, at meldugmidlet Talius EC ikke danner resistens i septoria, og foretrækkes derfor i de tidlige behandlinger før st. 32, hvor septoria angreb ikke er så kritisk.

Tabel 3 Forslag til tidlig behandling mod svampe i vinterhvede, st 31-32

Middel, dosis/ha		Triazol- bidrag, %	Prisnive au, kr/ha	Bemærkning
Meldug	0,2 Talius EC	0	160	Talium virker bedst på svagere angreb. Må max. bruges 2 gange med min. 14 dages interval.
Meldug og septoria	0,15 Talium EC + 0,3 Proline EC 250/ Proline Xpert EC 240	0-36	240-265	Talium tilsættes ved kraftig og udbredt meldug. Alle 3 midler må max. bruges 2 gange med min. 14 dages interval.
Septoria	0,3 Proline EC 250/ Proline Xpert EC 240	0-36	120-145	Begge midler må max. bruges 2 gange med min. 14 dages interval.

PRÆCISION

Gødning

Af planterådgiver Niels Holmgaard

I CropManager har du mulighed for at danne dig et overblik over, om dine afgrøder er tilført den mængde gødning, der er behov for. Både om totalmængden dækker behovet, men også om timingen af tildelingerne er passende med behovet gennem sæsonen. På nedenstående oversigt kan du se opgørelsen for en hvedemark. Den mørkegrønne kurve viser kvælstofforbruget gennem sæsonen. Det totale behov er beregnet til 180 kg N/ha. De første 3 tildelinger ses som de små lodrette sorte streger, og den summerede tildeling vises som det lysegrønne skraverede over den grønne kurve. Der er planlagt en sidste tildeling 15. maj. I denne mark er det for sent at tildele den sidste mængde 15. maj, da kurven når at blive rød inden den sidste tildeling gives. Ydermere er den planlagte tildeling på 170 kg N/ha lige lille nok til at dække det totale behov. Så her bør sidste tildeling fremrykkes til ca. 1. maj, og hvis det er muligt, tildeles 10 kg N/ha mere end planlagt.

REGLER OG TILSKUD

Bestøverbrak

Af planterådgiver Niels Holmgaard

Etableringsfristen for blomster- og bestøverbrak er 30. april. Dermed også en opfordring til at se kritisk på de marker med bestøverbrak, der blev etableret sidste år. Plantedækket skal kunne klare kravet til, at der er 3 arter på alle m². På nedenstående foto ses et nærbillede af noget bestøverbrak etableret i 2024

Vi ser en fin bund af kløver, og de 2 fremhævede planter er en vejbred og en cikorie. Så her er plantedækket godkendt.

Billede 4 Bestøverbrak med kløver i bunden og øverst vejbred og nederst cikorie. (Foto: Niels Holmggaard, SAGRO)

VANDING

Vandingsbehov

Af planterådgiver Henrik Otto Clement

Selvom vandingssæsonen er startet tidligt i år, er der nu mere ro på, efter den regn der faldt i Påsken. De fleste steder faldt der omkring 20-30 mm. I tabellen nedenunder kom der godt 30 mm. Vandforbruget er stadig moderat på grund af det lidt kølige vejr, men vinterraps og vintersæd bruger ca. 2-3 mm dagligt.

Her aflæses vandingsbehøvet. Hvis den sorte rombe er i det grønne felt, er der ikke behov for vanding. Hvis romben er i det gule felt, så er der behov for vanding. Hvis romben er i det røde felt, så mangler der så meget vand, at afgrøden allerede har taget skade.

Figur 1 Her vises vandbalancen 24. april 2025 i raps og vinterkorn på JB 1 med vækststart midt i marts.

Ser vi bare 5 dage frem, så viser prognosen at vanding kan komme på tale om 5-6 dage. Fik du kun 20 mm i Påsken, vil vandingsbehov opstå om bare 2-3 dage.

Her aflæses vandingsbehøvet. Hvis den sorte rombe er i det grønne felt, er der ikke behov for vanding. Hvis romben er i det gule felt, så er der behov for vanding. Hvis romben er i det røde felt, så mangler der så meget vand, at afgrøden allerede har taget skade.

Figur 2 Her vises vandbalancen 29. april 2025 i raps og vinterkorn på JB 1 med vækststart midt i marts. (Prognose)